

PREGLED PODATKOV ZA KRAVE LISASTE PASME S STATUSOM ODBRANE BIKOVSKE MATERE V LETU 2015

Priprava: Betka Logar, Kmetijski inštitut Slovenije

Vir podatkov: Centralna podatkovna zbirka Govedo, Kmetijski inštitut Slovenije, pregled pripravljen glede na stanje v registru BM dne 10.12.2015

Za lisasto pasmo je bilo za leto 2015 v Sloveniji odbranih 269 bikovskih mater (BM). Na novo je bilo odbranih 144 bikovskih mater, ostale so imele status odbrane BM tudi že v prejšnjem letu. Za usmeritev v prirajo mleka je bilo odbranih 308 BM, 62 pa za kombinirano usmeritev.

Zaradi precejšnjega števila BM z več kot 13 % druge pasme v poročilu podatke prikazujemo ločeno za krave z do 13 % druge pasme in z več kot 13 % druge pasme, ponekod pa tudi skupaj. V tabeli 1 je prikazan pasemski sestav BM odbranih za LS pasmo za leto 2015 po zavodih in skupaj. BM z 87 in več odstotki LS pasme so prikazane v treh delih, posebej tiste brez genov druge pasme (100 % LS), posebej BM z do 13 % druge pasme in še obe skupini skupaj. Potomci bikovskih mater z nad 13 % druge pasme in plemenskih bikov lisaste pasme (100% LS) zaradi prevelikega odstotka druge pasme ne bodo izpolnjevali kriterijev za vpis v glavni del rodovniške knjige za lisasto pasmo, torej ne morejo biti čistopasemske plemenske živali.

Tabela 1: Pasemski sestav bikovskih mater v letu 2015 odbranih za lisasto pasmo

Delež LS	Zavod	Število
100% LS	MS	12
100% LS	PT	20
100% LS	CE	4
100% LS	KR	2
100% LS	LJ	5
100% LS	Skupaj	43
87 - 99% LS	MS	55
87 - 99% LS	PT	82
87 - 99% LS	CE	16
87 - 99% LS	KR	34
87 - 99% LS	LJ	24
87 - 99% LS	NM	1
87 - 99% LS	Skupaj	212
87 - 100% LS	MS	67
87 - 100% LS	PT	102
87 - 100% LS	CE	20
87 - 100% LS	KR	36
87 - 100% LS	LJ	29
87 - 100% LS	NM	1
87 - 100% LS	Skupaj	255
75 - 86% LS	MS	3
75 - 86% LS	PT	3
75 - 86% LS	KR	2
75 - 86% LS	Skupaj	8
50 - 74% LS	MS	2
50 - 74% LS	PT	3
50 - 74% LS	CE	1
50 - 74% LS	Skupaj	6
<87% LS	Skupaj	14

Število bikovskih mater in število rej z odbranimi bikovskimi materami v letu 2015 po zavodih je prikazano v tabeli 2. V tabeli 3 so prikazani očetje, katerih vsaj pet potomk ima status odbrane bikovske matere v letu 2015.

Tabela 2:Število bikovski mater (BM) po usmeritvah in skupaj in število rej po zavodih

Zavod	Število BM			Število rej BM
	ML	ME	Skupaj	
MS	70	2	72	33
PT	98	10	108	53
CE	19	2	21	13
KR	37	1	38	28
LJ	26	3	29	18
NM	1		1	1
Skupaj	251	18	269	146

Zavod - Območni zavod Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije; MS - Zavod Murska Sobota, PT - Zavod Ptuj, CE- Zavod Celje, KR – Zavod Kranj, LJ - Zavod Ljubljana, NM - Zavod Novo mesto
ML - usmeritev v prirejo mleka, ME – kombinirana usmeritev

Tabela 3:Očetje, po katerih je odbranih vsaj pet bikovskih matere (BM)

Oče	Število BM
MANITOBA	13
VANSTEIN	12
RUGEL	11
HOLKO	9
EMAVS	9
RABIN	6
MALHAXL	6
RAGEL	6
RÖMER	6
DIADORA	5
HUPSOL	5
PADOK	5
HORNIST	5
MONTE	5
ROUND UP	5

Lastnosti mlečnosti

Pri pregledu lastnosti mlečnosti podajamo povprečja vseh zaključenih standardnih laktacij (tabela 4, tabela 5, tabela 6) in povprečja v prvih standardnih laktacijah (tabela 7, tabela 8, tabela 9). Najprej so prikazani rezultati za vse odbrane bikovske matere LS pasme s statusom BM v letu 2015 po usmeritvah in skupaj (tabela 4, tabela 7). Ločeno podajamo še rezultate za odbrane bikovske matere, ki imajo manj kot 87 % lisaste pasme (tabela 5, tabela 8). Podatki bikovskih mater lisaste pasme in bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme pa so združeni tudi v skupni prikaz (tabela 6, tabela 9).

Tabela 4: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah lisaste pasme v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	2	5771±1634	252,5±65,8	4,39±0,09	203,0±48,1	3,54±0,17
ME	PT	10	6703±758	270,4±39,8	4,06±0,59	234,1±25,5	3,50±0,20
ME	CE	2	5863±450	208,5±2,1	3,57±0,32	199,0±0,0	3,40±0,26
ME	KR	1	6652±0	277,0±0,0	4,16±0,00	228,0±0,0	3,42±0,00
ME	LJ	3	6403±1018	281,7±82,5	4,34±0,63	235,7±38,1	3,68±0,10
ME	Skupaj	18	6453±854	263,8±48,6	4,09±0,54	226,7±29,2	3,52±0,19
ML	MS	64	8455±1619	339,6±61,2	4,04±0,37	291,2±55,7	3,45±0,18
ML	PT	90	7768±877	306,0±36,2	3,96±0,40	267,1±33,2	3,44±0,19
ML	CE	15	7951±1093	322,9±53,4	4,06±0,33	272,9±40,9	3,43±0,19
ML	KR	35	7457±973	308,6±45,7	4,14±0,38	257,2±35,4	3,45±0,19
ML	LJ	26	7650±1182	304,3±48,9	4,00±0,46	263,3±41,9	3,44±0,15
ML	NM	1	7836±0	362,0±0,0	4,62±0,00	273,0±0,0	3,49±0,00
ML	Skupaj	231	7910±1229	316,9±50,0	4,02±0,39	272,3±43,7	3,44±0,18
Skupaj	Skupaj	249	7805±1262	313±51,7	4,03±0,41	269,0±44,4	3,45±0,18

USM – usmeritev; ML - usmeritev v prirejo mleka, ME – kombinirana usmeritev

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 5: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
MS	5	8748±866	366,2±18,7	4,21±0,43	297,8±24,6	3,41±0,12
PT	5	8166±601	348,4±56,7	4,25±0,40	280,4±25,5	3,43±0,18
CE	1	7312±0	325,0±0,0	4,45±0,00	268,0±0,0	3,66±0,00
KR	2	8922±460	378,0±96,2	4,22±0,86	306,5±53,0	3,43±0,42
Skupaj	13	8440±777	358,0±46,7	4,24±0,43	290,2±28,3	3,44±0,18

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 6: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	2	5771±1634	252,5±65,8	4,39±0,09	203,0±48,1	3,54±0,17
ME	PT	10	6703±758	270,4±39,8	4,06±0,59	234,1±25,5	3,50±0,20
ME	CE	2	5863±450	208,5±2,1	3,57±0,32	199,0±0,0	3,40±0,26
ME	KR	1	6652±0	277,0±0,0	4,16±0,00	228,0±0,0	3,42±0,00
ME	LJ	3	6403±1018	281,7±82,5	4,34±0,63	235,7±38,1	3,68±0,10
ME	Skupaj	18	6453±854	263,8±48,6	4,09±0,54	226,7±29,2	3,52±0,19
ML	MS	69	8476±1575	341,5±59,4	4,05±0,38	291,7±53,9	3,45±0,17
ML	PT	95	7789±867	308,3±38,3	3,97±0,40	267,8±32,9	3,44±0,19
ML	CE	16	7911±1068	323,0±51,6	4,08±0,34	272,6±39,5	3,45±0,20
ML	KR	37	7536±1006	312,4±49,9	4,15±0,40	259,9±37,3	3,45±0,19
ML	LJ	26	7650±1182	304,3±48,9	4,00±0,46	263,3±41,9	3,44±0,15
ML	NM	1	7836±0	362,0±0,0	4,62±0,00	273,0±0,0	3,49±0,00
ML	Skupaj	244	7938±1214	319,1±50,6	4,03±0,40	273,2±43,1	3,44±0,18
Skupaj	Skupaj	262	7836±1249	315,3±52,3	4,04±0,41	270,0±43,9	3,45±0,18

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 7: Povprečja za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	2	6158±1086	265,0±48,1	4,31±0,02	217,5±27,6	3,55±0,18
ME	PT	10	5962±1022	244,8±54,2	4,13±0,61	207,0±38,3	3,47±0,20
ME	CE	2	5086±320	180,5±16,3	3,57±0,54	171,0±2,8	3,37±0,27
ME	KR	1	5460±0	225,0±0,0	4,12±0,00	187,0±0,0	3,42±0,00
ME	LJ	3	5996±1707	268,3±103,4	4,38±0,56	222,3±61,1	3,72±0,09
ME	Skupaj	18	5864±1035	242,7±60,1	4,13±0,55	205,6±38,6	3,51±0,20
ML	MS	64	7942±1522	315,0±51,9	4,00±0,37	271,5±52,1	3,42±0,18
ML	PT	90	7070±944	278,3±40,4	3,95±0,39	243,0±36,0	3,44±0,20
ML	CE	15	7491±920	301,7±48,1	4,03±0,48	253,5±31,9	3,39±0,25
ML	KR	35	6821±843	286,1±35,6	4,21±0,42	232,9±32,7	3,41±0,20
ML	LJ	26	6865±1310	273,0±51,0	4,00±0,43	236,1±44,6	3,44±0,20
ML	NM	1	7324±0	288,0±0,0	3,93±0,00	264,0±0,0	3,60±0,00
ML	Skupaj	231	7279±1232	290,6±47,5	4,01±0,40	249,4±43,6	3,43±0,20
Skupaj	Skupaj	249	7177±1271	287,2±49,9	4,02±0,41	246,2±44,6	3,43±0,20

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 8: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ML	MS	5	8099±525	339,0±22,9	4,20±0,31	282,8±14,7	3,50±0,13
ML	PT	5	7918±1320	334,0±85,1	4,17±0,44	277,2±45,4	3,50±0,10
ML	CE	1	7312±0	325,0±0,0	4,44±0,00	268,0±0,0	3,67±0,00
ML	KR	2	8976±1776	410±166,9	4,47±0,98	304,0±79,2	3,37±0,22
ML	Skupaj	13	8104±1062	346,9±75,6	4,25±0,44	282,8±37,3	3,49±0,13
Skupaj	Skupaj	13	8104±1062	346,9±75,6	4,25±0,44	282,8±37,3	3,49±0,13

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 9: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	2	6158±1086	265,0±48,1	4,31±0,02	217,5±27,6	3,55±0,18
ME	PT	10	5962±1022	244,8±54,2	4,13±0,61	207,0±38,3	3,47±0,20
ME	CE	2	5086±320	180,5±16,3	3,57±0,54	171,0±2,8	3,37±0,27
ME	KR	1	5460±0	225,0±0,0	4,12±0,00	187,0±0,0	3,42±0,00
ME	LJ	3	5996±1707	268,3±103,4	4,38±0,56	222,3±61,1	3,72±0,09
ME	Skupaj	18	5864±1035	242,7±60,1	4,13±0,55	205,6±38,6	3,51±0,20
ML	MS	69	7953±1471	316,8±50,6	4,01±0,36	272,3±50,4	3,43±0,18
ML	PT	95	7115±977	281,3±44,8	3,96±0,39	244,8±37,1	3,44±0,20
ML	CE	16	7480±890	303,2±46,9	4,05±0,48	254,4±31,0	3,41±0,25
ML	KR	37	6937±1001	292,8±52,7	4,22±0,44	236,8±38,1	3,41±0,20
ML	LJ	26	6865±1310	273,0±51,0	4,00±0,43	236,1±44,6	3,44±0,20
ML	NM	1	7324±0	288,0±0,0	3,93±0,00	264,0±0,0	3,60±0,00
ML	Skupaj	244	7323±1235	293,6±50,7	4,03±0,41	251,2±43,8	3,43±0,20
Skupaj	Skupaj	262	7223±1276	290,1±52,9	4,03±0,42	248,0±44,9	3,44±0,20

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Plemenske vrednosti

V sklopu plemenskih vrednosti (PV) prikazujemo rezultate za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji, posebej podatke za BM LS pasme (tabela 10) in posebej za BM z manj kot 87 % LS pasme (tabela 11). Prikazane so standardizirane plemenske vrednosti (PV12) za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji. Plemenske vrednosti izhajajo iz zadnjega uradnega nacionalnega obračuna plemenskih vrednosti, ki je bil izveden na Biotehniški fakulteti, Oddeleku za zootehniko.

Tabela 10: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2015 po usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ME	MS	2	106±3	106±1	108±8	106±2	112±11	106±2
ME	PT	10	117±10	116±8	99±19	117±9	107±16	117±9
ME	CE	2	107±2	98±4	83±16	106±7	103±23	105±6
ME	KR	1	117±0	116±0	99±0	118±0	110±0	118±0
ME	LJ	3	108±8	114±16	110±14	114±11	124±4	114±12
ME	Skupaj	18	113±9	112±10	100±17	114±9	110±15	114±9
ML	MS	65	131±12	129±12	97±12	131±12	104±13	131±12
ML	PT	91	129±9	125±10	95±13	129±10	103±12	129±9
ML	CE	18	130±10	128±12	99±13	131±12	104±14	131±12
ML	KR	34	129±9	128±9	102±13	131±9	107±10	131±8
ML	LJ	26	129±9	126±11	97±17	130±10	102±10	130±9
ML	NM	1	127±0	138±0	114±0	130±0	107±0	132±0
ML	Skupaj	235	130±10	127±11	97±13	130±10	104±12	130±10
Skupaj	Skupaj	253	129±11	126±11	97±14	129±11	104±12	129±11

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 11: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ML	MS	5	135±10	136±5	102±9	133±11	103±11	134±10
ML	PT	5	133±4	134±11	104±16	136±9	105±14	136±9
ML	CE	1	125±0	123±0	102±0	128±0	113±0	128±0
ML	KR	2	144±2	137±16	104±36	142±8	107±32	142±9
Skupaj		13	135±8	134±9	103±15	135±10	105±14	135±9

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne mere

Za krave LS pasme s statusom BM v letu 2015 po usmeritvah, zavodih in skupaj so povprečja telesnih mer prikazana v tabeli 12, povprečja telesnih mer za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 13. Telesne mere višina vihra (VV), višina križa (VK), dolžina telesa (DT) in obseg prsi (OP) se izmeri ob odbiri BM. Običajno merjenje izvaja strokovni tajnik ali pa selekcionist območnega zavoda.

Tabela 12: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah lisaste pasme odbranih za leto

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ME	LJ	1	143,0±0,0	1	149,0±0,0	1	147,0±0,0	1	209,0±0,0
ME	Skupaj	2	141,0±2,8	2	145,5±4,9	1	147,0±0,0	2	214,0±7,1
ML	KR	4	140,5±2,4	4	145,3±2,1	4	142,0±2,2	4	209,5±8,3
ML	LJ	5	141,2±2,2	5	146,8±1,6	5	143,0±2,3	5	211,4±3,0
ML	MS	12	141,8±4,4	12	145,4±1,9	10	147,0±6,4	12	210,7±7,6
ML	PT	18	142,3±4,1	12	145,7±3,6	3	141,0±1,0	12	210,9±7,2
ML	Skupaj	39	141,8±3,8	33	145,7±2,8	22	144,4±5,1	33	210,7±6,8
Skupaj	Skupaj	41	141,8±3,7	35	145,7±2,8	23	144,5±5,0	35	210,9±6,7

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 13: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2015 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ML	KR	2	143,5±2,1	2	147,5±2,1	2	144,5±4,9	2	218,0±4,2
ML	Skupaj	4	143,5±1,7	3	146,3±1,9	2	144,5±4,9	3	213,7±8,1
Skupaj	Skupaj	4	143,5±1,7	3	146,3±1,9	2	144,5±4,9	3	213,7±8,1

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne ocene

Povprečne ocene za telesne lastnosti okvir (OK), omišičenost (OM), oblika (OB) in vime (VI) pri odbranih bikovskih materah LS pasme v letu 2015 v Sloveniji prikazujeta tabeli 7. Za krave LS pasme so povprečja telesnih ocen prikazana v tabeli 12, povprečja telesnih ocen za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 13. Telesne ocene se oceni ob odbiri BM.

Tabela 14: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater lisaste pasme odbranih za leto 2007 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ME	Skupaj	7	6.9±1.2	7	7±.6	7	7±0	7	6.6±1
ME	PT	6	6.8±1.3	6	7±.6	6	7±0	6	6.8±.8
ME	LJ	1	7±0	1	7±0	1	7±0	1	5±0
ML	Skupaj	147	6.4±1.1	147	5.7±1.1	146	7±.7	147	7±.8
ML	MS	39	6.4±1.1	39	6±1.1	39	6.9±.6	39	6.8±.8
ML	PT	66	6.5±1.2	66	5.7±1.1	66	7.2±.6	66	7.3±.7
ML	CE	7	5.9±.7	7	5.7±1.1	7	6.9±.4	7	7±.6
ML	KR	17	6.4±1.1	17	5.4±1.1	16	6.9±.9	17	6.8±.6
ML	LJ	17	6.3±.8	17	5.2±1.1	17	6.9±.7	17	6.7±.1
ML	NM	1	6±0	1	5±0	1	8±0	1	8±0
Skupaj	Skupaj	154	6.4±1.1	154	5.8±1.1	153	7±.6	154	7±.8

Tabela 15: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2007 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ME	Skupaj	0	±	0	±	0	±	0	±
ML	Skupaj	9	6.4±1.2	9	5.1±.6	9	7.6±.5	9	7.4±.9
ML	MS	3	5.3±.6	3	4.7±.6	3	7.7±.6	3	7±0
ML	PT	4	6.5±.6	4	5.3±.5	4	7.8±.5	4	8.3±.5
ML	KR	2	8±1.4	2	5.5±.7	2	7±0	2	6.5±.7
Skupaj	Skupaj	9	6.4±1.2	9	5.1±.6	9	7.6±.5	9	7.4±.9

N - število BM pri katerih je bila ocenjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah